

แนวความคิดพื้นฐาน วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ความสลับซับซ้อนและความอ่อนเร็นของปัญหาฯ เล่งพิต ทำให้การศึกษาปัญหาอย่างตรง ๆ ไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ทางเลือกที่จะกระทำได้อีกทางหนึ่งก็คือการศึกษาปัญหาในทางอ้อม โดยอาศัยหลักวิชาการเข้ามาช่วยเหลือ ในทางทฤษฎีแล้วการศึกษาปัญหาในทางอ้อมเป็นสิ่งที่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ หากสามารถหาปัจจัยหรือตัวแปรที่เหมาะสมมาเป็น "ตัวบ่งชี้" ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาฯ เล่งพิตได้ จากการตรวจสอบวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนที่เป็นแนวความคิดเชิงทฤษฎีหรือแนวความคิดพื้นฐานและผลงานการวิจัย ทำให้ทราบว่ามิตัวแปรใดบ้างที่บ่งชี้ถึงปัญหาฯ เล่งพิตที่สามารถจะนำไปสร้างตัวแบบในการสกัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ที่มีปัญหาฯ เล่งพิต และเพื่อให้ง่ายแก่การเข้าใจในบทนี้ผู้วิจัยได้สรุปเนื้อหาไว้ 2 ส่วนด้วยกัน โดยในส่วนแรกจะเป็นการกล่าวถึงแนวความคิดพื้นฐานและสัมมตฐานของตัวบ่งชี้ และในส่วนที่สองจะกล่าวถึงผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดทั้งหมดปรากฏดังต่อไปนี้

2.1 แนวความคิดและสัมมตฐานของตัวบ่งชี้

การที่จะสามารถมองสภาพของปัญหาฯ เล่งพิตได้อย่างถูกต้องนั้น จำเป็นต้องมีความเข้าใจในองค์ประกอบของปัญหาฯ เล่งพิตเสียก่อน อย่างไรก็ตามแนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของปัญหานั้นจะเป็นนามธรรม ซึ่งโดยตัวของมันเองแล้ว ไม่สามารถจะสะท้อนถึงตัวแปรที่เป็นรูปธรรมอันจะเชื่อมโยงให้เห็นสภาพปัญหาอย่างแท้จริงได้ ทางหนึ่งที่จะกระทำได้อีกก็คือการอาศัยแนวความคิดด้านสังคมศาสตร์หรือพฤติกรรมศาสตร์บางสาขา อาทิ สังคมวิทยาและจิตวิทยา เพื่อเชื่อมโยงองค์ประกอบของปัญหาซึ่งกล่าวในเชิงแนวคิดเข้ากับตัวแปรรูปธรรมอื่น ๆ ที่จะนำไปสู่ตัวบ่งชี้ของสภาพปัญหาฯ เล่งพิตในภายหลัง

โดยทั่วไปแล้ว ถ้าพิจารณาปัญหาฯ เล่งพิต ในแง่ตลาดสินค้า จะทำให้สามารถจำแนกองค์ประกอบของปัญหาได้ 3 ประการด้วยกันคือ อุปสงค์ของยาฯ เล่งพิต อุปทานของยาฯ เล่งพิตและสภาพแวดล้อม ทั้ง 3 ประการนี้เป็นสิ่งที่มีผลหรืออิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของ

ปัญหา ยา เล่พติด¹

1. อุปสงค์ของยา เล่พติด หมายถึง ปริมาณความต้องการในยา เล่พติด ซึ่งโดยสามัญสำนึกแล้วยิ่งปริมาณความต้องการยา เล่พติดมีมากก็จะทำให้ปัญหาเพิ่มขึ้น

2. อุปทานของยา เล่พติด หมายถึง ปริมาณยา เล่พติดที่พร้อมจำหน่ายอยู่ในตลาด (มีด) ซึ่งก็ทำนองเดียวกับอุปสงค์ของยา เล่พติดที่อุปทานจะแปรผันโดยตรงกับปัญหา ยา เล่พติด

3. สภาวะแวดล้อม แม้ว่าการพบกันของอุปสงค์และอุปทานยา เล่พติด จะเป็นจุดกำเนิดของปัญหา ยา เล่พติด แต่สภาพปัญหานั้นอาจจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงตามอิทธิพลของสภาวะแวดล้อม ทั้งนี้เพราะ "มนุษย์เป็นระบบย่อยของสิ่งแวดล้อมและได้รับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ และในขณะเดียวกันมนุษย์ก็มีพฤติกรรมโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมด้วย"² การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานยา เล่พติด ล้วนมีสาเหตุหรือแรงผลักดันจากสภาวะแวดล้อมทั้งสิ้น

การแก้ปัญหาโดยทั่วไปจะกระทำที่องค์ประกอบของปัญหาเสมอ ดังนั้นจากแนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของปัญหา ยา เล่พติดดังกล่าวข้างต้น การแก้ปัญหา ยา เล่พติดจึงเป็นการกระทำเพื่อลดปริมาณของยา เล่พติดในท้องตลาด ลดความต้องการยา เล่พติดและควบคุมสภาวะแวดล้อม อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าปริมาณของยา เล่พติดในท้องตลาดและความต้องการยา เล่พติด ไม่เป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัด ทั้งนี้เพราะทั้งผู้เล่พและผู้ค้าต่างก็พยายามปิดบังและซ่อนเร้นตนเอง การแก้ไขปัญหาก็สุดดังกล่าวจึงกระทำได้ยาก ส่วนในด้านสภาวะแวดล้อม ซึ่งนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของปัญหา ยา เล่พติด และมีผลต่อการเพิ่มและลดของปริมาณยา เล่พติด และความต้องการเล่พยาของบุคคลนั้น เป็นสิ่งที่สามารถหรืออยู่ในวิสัยที่จะควบคุมได้ในการศึกษาครั้งนี้ จึงกระทำหรือเน้นที่จะหาตัวแปรหรือตัวปัจจัย ทางด้านสภาวะแวดล้อม ทั้งทาง

¹ สุรพล ปรานวนิช, "การป้องกันปัญหา ยา เล่พติด "ทฤษฎีและปฏิบัติ," " ในสำนักงาน ป.ป.ส. ครอบรอบ 4 ปี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บำรุงนุกูลกิจ, 2523) หน้า 103-113.

² รินัย เกษมเศรษฐี, "แนวความคิดในการป้องกันกาฬโรค," ในสำนักงาน ป.ป.ส. ครอบรอบ 4 ปี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บำรุงนุกูลกิจ, 2523) หน้า 90,

ด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่คาดว่าจะนำมาสร้างตัวแบบที่บ่งชี้ถึงขนาดของปัญหายาเสพติดได้ และจากการศึกษาแนวความคิดพื้นฐานทางทฤษฎี สามารถกำหนดตัวแปรหรือตัวบ่งชี้ที่จะใช้ทดสอบ เพื่อหาตัวแบบที่บ่งชี้ถึงขนาดของปัญหายาเสพติดในแต่ละพื้นที่ได้ดังต่อไปนี้

2.1.1 จำนวนสถานเริงรมย์ เนื่องจากสภาพสังคมในสมัยปัจจุบันเต็มไปด้วยความยุ่งยากและวุ่นวาย ดังนั้นการแสวงหาทางออกของคนบางกลุ่ม ไม่สามารถจะกระทำได้อย่างเหมาะสม จึงต้องอาศัยอิทธิพลของยาเสพติดเข้าช่วย ในทางปฏิบัติแล้วการใช้ยาเพื่อวัตถุประสงค์ประ-
 สิ้นคดีนี้จะกระทำได้ 2 ทางด้วยกันคือ ในทางแรกการใช้ยาเพื่อช่วยให้เกิดความเคลิบเคลิ้ม และหลุดพ้นจากสภาพสังคมในปัจจุบัน ส่วนในอีกทางหนึ่งนั้นยาเสพติดจะถูกใช้เพื่อทำให้บุคคล
 นั้น ๆ เกิดความลุ่มลุ่มและสามารถรวมกลุ่มเพื่อแสวงหาความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ได้
 สถานที่จะแสวงหาความลุ่มลุ่มนี้อาจกระทำได้ในหลายสถานที่ และในหลาย ๆ กรณีที่สถาน-
 เริงรมย์ต่าง ๆ กลายเป็นแหล่งมั่วลุ่มของการใช้ยาเพื่อความลุ่มลุ่ม จำนวนสถานเริงรมย์
 จึงเป็นตัวบ่งชี้ถึงพื้นที่ที่มีปัญหายาเสพติดที่สำคัญ

2.1.2 จำนวนโรงงาน จากสภาพของสังคมในปัจจุบันเป็นที่มาของสาเหตุหลาย
 ประการ อาทิ ความหวาดระแวง การรู้สึกไร้คุณค่า และ "การทำงานหนักและความคับข้อง
 ใจ อันเนื่องมาจากระบบการทำงานแบบสายพานโรงงานอุตสาหกรรม"³ จากแนวคิดพื้นฐาน
 นี้ ยิ่งระบบการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีมากเพียงใด ก็น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิด
 การใช้ยาในทางที่ผิด โดยเฉพาะในกลุ่มคนงาน จำนวนโรงงานซึ่งเป็นตัวสะท้อนถึงแบบการ
 ทำงานที่ซ้ำซากและวุ่นวาย ดังนั้นถ้ายังในพื้นที่ที่มีจำนวนโรงงานมากน่าจะทำให้ปัญหายาเสพติด
 มีขนาดสูงด้วย

2.1.3 จำนวนวัด สำหรับบุคคลบางกลุ่มหรือบางลัทธิ จะมีการใช้ยาเสพติดเพื่อ
 วัตถุประสงค์ของการแสวงหาความมั่นคงหรือความลึกลับทางจิต หรือพลังอำนาจบางประการ

³ Daniel A. Girdano and Dorothy Dusek Girdano, Drug Education :
 Content and Methods 2^{ed} , Messachusetts : Addison-Wesley
 Publishing Company. 1975, PP 6-15.

สำหรับในประเทศไทยแล้วปรากฏการณ์ ในลักษณะนี้ยังไม่ปรากฏเด่นชัด แต่ในอีกทางหนึ่งนั้น อาจพิจารณาในทางกลับกันได้กล่าวคือหากสามารถทำให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการทางคำสอนอย่างถูกต้องแล้ว โอกาสที่จะใช้ยาในทางที่ผิดย่อมจะน้อยลง นอกจากนี้จากรายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาวิธีการนำคำสอนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยแก้ปัญหายาเสพติด พบว่าหลักการของคำสอน ทำให้คนมีสติและช่วยยึดเหนี่ยวตลอดจนป้องกันไม่ให้นำคนไปติดยาเสพติด ดังนั้นจำนวนวัดซึ่งน่าจะเป็นตัวแปรอีกตัวหนึ่งซึ่งบ่งชี้ถึงสภาวะปัญหา ยาเสพติดได้

2.1.4 จำนวนคดียาเสพติด เนื่องจากยาเสพติดต้องอาศัยคนที่จะนำยาเสพติดไปจำหน่ายในท้องตลาด ดังนั้นยิ่งจำนวนผู้ค้ามีมากเท่าใด โอกาสที่ปริมาณยาเสพติดจะแพร่กระจายไปถึงผู้เสพยิ่งมีมากขึ้น แต่เนื่องจากยาเสพติดเป็นสิ่งต้องห้ามหรือผิดกฎหมาย ผู้ค้าย่อมต้องปกปิดตนเอง ทำให้ไม่สามารถทราบจำนวนผู้ค้ายาเสพติดที่แท้จริงได้ ดังนั้นหากถือว่าการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ดำเนินการไปอย่างสม่ำเสมอแล้ว จำนวนผู้ค้าที่จับได้ย่อมสามารถบ่งชี้ถึงพื้นที่ปัญหา ยาเสพติดได้เช่นกัน อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติแล้วบ่อยครั้งที่พบว่าจับกุมของกลางยาเสพติดได้โดยปราศจากผู้ต้องหา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือผู้ค้าหลบหนีไปได้ ซึ่งจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ดังนั้นหากใช้จำนวนผู้ต้องหา ยาเสพติดที่จับกุมได้มาเป็นตัวบ่งชี้ย่อมทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนไปบ้าง ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ใช้จำนวนคดียาเสพติดที่จับกุมได้ เป็นตัวบ่งชี้ถึงสภาวะปัญหา ยาเสพติด ทั้งนี้เพราะยิ่งจำนวนคดียาเสพติดที่จับกุมได้มีมาก จำนวนผู้ต้องหาจึงต้องมากตามไปด้วยเช่นกัน

2.1.5 น้ำหนักของกลางหรือปริมาณยาเสพติดที่จับกุมได้ ปริมาณยาเสพติดนั้น แม้ว่าจะมีลักษณะเป็นรูปธรรมกว่าความต้องการยาเสพติด แต่โดยเหตุที่ปริมาณยาเสพติดที่ผลิตจริงนั้นเป็นสิ่งหลบซ่อน ทำให้ไม่สามารถทราบปริมาณที่แท้จริงได้ ในทำนองเดียวกันกับจำนวนคดียาเสพติด หากถือว่าการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ดำเนินการไปอย่างสม่ำเสมอแล้ว ชุมชนหรือพื้นที่ใดที่ปริมาณการยึดของกลางให้สูง ก็ย่อมแสดงถึงว่าพื้นที่นั้นมีปัญหา ยาเสพติดสูงตามไปด้วยเช่นกัน ปริมาณยาเสพติดหรือของกลางที่จับกุมได้ จึงน่าจะเป็นตัวบ่งชี้อีกตัวหนึ่งถึงสภาวะปัญหา ยาเสพติดได้

2.1.6 จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่สมัครใจเข้ารับการรักษา จำนวนผู้ติดยาเสพติด นับเป็นตัวแปรหรือตัวบ่งชี้ถึงพื้นที่ที่มีปัญหา ยาเสพติดที่สำคัญมาก พื้นที่ใดที่มีผู้ติดยาเสพติดอยู่เป็นจำนวนมากย่อมแสดงว่าพื้นที่นั้นมีปัญหา ยาเสพติดสูง อย่างไรก็ตามทุก ๆ ประเทศในโลกต่างประสบปัญหาอย่างเดียวกันคือ ไม่สามารถทราบถึงจำนวนผู้ติดยาเสพติดที่แท้จริงได้ ทั้ง ๆ ที่ได้มีการ

ศึกษาถึงวิธีการนับจำนวนผู้ติดเชื้อ เลือดติดกันอย่างกว้างขวางและในหลายรูปแบบ แต่ก็ยังไม่ม
 ประเทศใดที่ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะการเล็ดลอดเป็นสิ่งผิดกฎหมาย
 และสังคมรังเกียจ ผู้เล็ดจึงพยายามปิดบังตนเองเช่นเดียวกับกรณีผู้ค้า ทำให้ไม่สามารถทราบ
 จำนวนผู้ติดเชื้อ เลือดติดที่แท้จริงได้ ในทำนองเดียวกันหากถือว่าอัตราส่วนของผู้ติดเชื้อ เลือดติดที่สมัคร
 ใจ เข้ารับการรักษากับผู้ติดเชื้อ เลือดติดที่มีอยู่จริงในแต่ละพื้นที่มีความสัมพันธ์กันแล้วย่อมสามารถไ้
 จำนวนผู้ติดเชื้อ เลือดติดที่สมัครใจ เข้ารับการรักษามาเป็นตัวบ่งชี้ถึงพื้นที่ที่มีปัญหา เลือดติดได้

2.1.7 ความหนาแน่นของประชากร จากรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ติดเชื้อ เลือดติดที่สมัครใจ เข้ารับการบำบัดรักษา นับตั้งแต่ปี 2522 เป็นต้นมาพบว่า เขตหรือจังหวัด
 ที่มีความเป็นเมืองสูงจะมีจำนวนผู้ติดเชื้อ เลือดติดที่สมัครใจ เข้ารับการรักษามากกว่าเขตอื่น ๆ
 ในขณะเดียวกันเราก็พบว่า เขตหรือจังหวัดเหล่านี้เป็นเขตที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงกว่า
 เขตอื่น ๆ นอกจากนี้จากรายงานของสำนักวิจัยและปฏิบัติการชุมชนเมือง พบว่าบริเวณที่มีความ
 แออัดหนาแน่น เป็นลักษณะทางกายภาพของแหล่งลี้ลับ ซึ่งเป็นสังคมเล็กในสังคมใหญ่ของเมือง
 และลักษณะหลายอย่างก็เป็นลักษณะการขึ้นต่อสังคมใหญ่ ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น
 อาศัยการพิจารณาจากความหนาแน่นของประชากรน่าจะย่อมแสดงถึงสภาวะปัญหา เลือดติดใน
 แต่ละพื้นที่ได้

2.1.8 อัตราการเพิ่มของประชากร เป็นตัวแปรที่แสดงให้เห็นแนวโน้มหรือ
 ขนาดของประชากรในอนาคต บริเวณใดก็ตามที่มีประชากรเพิ่มขึ้นโดยที่ทรัพยากรที่มีอยู่คงที่
 หรือเพิ่มไม่ได้สัดส่วนกันแล้ว ย่อมทำให้เกิดความกดดันในการดำรงชีวิตหรือก็จะนำมาซึ่งปัญหา
 ยา เลือดติดในเวลาต่อมาได้

2.1.9 จำนวนนักเรียนต่อครูหนึ่งคน ในประเทศที่กำลังพัฒนานั้นบริเวณหรือ
 พื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูง ความพร้อมในการพัฒนาและการให้บริการของรัฐจะดีกว่าบริเวณที่
 มีความเป็นเมืองต่ำกว่า จำนวนนักเรียนต่อครูหนึ่งคน เป็นตัวแปรที่แสดงถึงความสามารถใน
 การให้บริการของรัฐตัวหนึ่ง ดังนั้นในพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูง จำนวนนักเรียนต่อครูย่อม
 ได้สัดส่วนกันหรือมีค่าไม่สูงนัก ในทางตรงกันข้ามพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองต่ำกว่าจำนวนนักเรียน
 ต่อครูย่อมมีค่าค่อนข้างสูงหรือไม่ให้สัดส่วนกัน จากเหตุผลดังกล่าวในการศึกษาครั้งนี้จะใช้
 จำนวนนักเรียนต่อครูเป็นตัวแปร ซึ่งชี้ถึงความเป็นเมืองหรือพื้นที่ที่มีปัญหา เลือดติดสูง นั่นก็
 หมายความว่าถ้าจำนวนนักเรียนต่อครูในพื้นที่ใดมีค่าต่ำ พื้นที่นั้นจะมีความเป็นเมืองสูงหรือเป็น
 พื้นที่ที่อาจมีปัญหา เลือดติดสูงด้วย

2.1.10 จำนวนธนาคาร เป็นตัวแปรสำคัญที่แสดงสภาวะทางเศรษฐกิจของพื้นที่ พื้นที่ใดที่มีสภาวะทางเศรษฐกิจดีจะมีจำนวนธนาคารอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่พื้นที่นั้นจะมีสภาพความเป็นเมืองสูง ในทำนองเดียวกันกับจำนวนนักเรียนต่อครูหนึ่งคน ในการศึกษาครั้งนี้ใช้จำนวนธนาคารเป็นตัวแปรอีกตัวหนึ่ง ซึ่งชี้ถึงสภาพความเป็นเมืองของพื้นที่

2.1.11 จำนวนรถบรรทุก วัตถุประสงค์เพื่อคิดและประสาห์นับเป็นยาเสพติดประเภทหนึ่ง ซึ่งบุคคลที่มีอาชีพรับจ้างที่จะต้องทำงานในเวลากลางคืนโดยเฉพาะพวกผู้ขับรถบรรทุกนิยมใช้กันมาก ดังนั้นถ้าจำนวนผู้ขับรถบรรทุกมีมากโอกาสที่จะมีผู้ใช้วัตถุประสงค์เพื่อคิดและประสาห์ย่อมมีโอกาสที่จะมีจำนวนมากตามไปด้วย อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติเราไม่ทราบจำนวนผู้ขับรถบรรทุก แต่จำนวนผู้ขับรถบรรทุกย่อมแปรผันตามจำนวนรถบรรทุก จำนวนรถบรรทุกจึงน่าจะเป็นตัวแปรที่ใช้บ่งชี้สภาวะปัญหา ยาเสพติดแทนได้ตัวหนึ่ง

2.2 ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่เก็บรวบรวมมาได้ ปรากฏว่า ข้อมูลส่วนใหญ่ที่มีอยู่เกือบทั้งหมดเท่าที่ผ่านมาจนถึงในขณะนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของผู้ติดยาเสพติด สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ติดยาเสพติด ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันดังต่อไปนี้

1. วิชัย โปษยะจินดาและคณะ⁴ (2519) ศึกษาถึงข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับปัญหา ยาเสพติดของกลุ่มผู้ต้องหาโทษคดีผิด พ.ร.บ. ยาเสพติดจากทัณฑสถานบำบัดพิเศษ ราชบุรีและทัณฑสถานหญิงลาดยาว เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้ที่มิประวิติว่า เสพยาเสพติดจำนวน 703 คน ผลการวิจัยพบว่า ประมาณร้อยละ 65 ของนักโทษเริ่มเสพยาตั้งแต่อายุต่ำกว่า 20 ปี นักโทษส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถม มีสภาพครอบครัวอยู่ด้วยกันไม่ราบรื่น

⁴ วิชัย โปษยะจินดาและคณะ, การศึกษาปัญหา ยาเสพติดในผู้ต้องโทษคดีผิด พระราชบัญญัติยาเสพติดในทัณฑสถาน กรุงเทพมหานคร, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519) หน้า 1-19

อัตราการทำงาน แยกกันอยู่และหม้ายค่อนข้างสูง อาชีพในระยะ 30 วันก่อนถูกจำคุกมีอัตราการทำงานสูงกว่าปกติ สาเหตุการใช้ยาเสพติดในครั้งแรกถูกชักจูงโดยเพื่อน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้เสนอว่า แนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดนั้นควรมีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ระวังมิให้ยาเสพติดแพร่หลายในชุมชนและต้องอาศัยครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาด้วย

2. จิตร ลิทธิอมรและคณะ⁵ (2519) ศึกษาถึงลักษณะและปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ที่มารับการบำบัดรักษาในโรงพยาบาลรัฐราษฎร์ จำนวน 500 ราย เก็บข้อมูลโดยการสอบถามผู้ที่มารับการรักษาทุกรายที่มีประวัติว่าเสพยาเสพติดประเภทฝิ่น ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มารับการรักษามีอายุระหว่าง 15-29 ปี และระหว่าง 40-44 ปี อัตราการทำงานและแยกกันอยู่มีค่อนข้างสูง ในด้านระดับการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษามีน้อยมาก และส่วนใหญ่มีอาชีพใช้แรงงาน ไม่มีรายได้ประจำ อย่างไรก็ตามอาชีพทุจริตมีน้อยและมีอัตราการทำงานไม่สูงนัก สาเหตุการใช้ยาเสพติดในครั้งแรกเนื่องมาจากเพื่อนชวนและอยากทดลอง รองลงมาได้แก่ความกดดันทางจิตใจ

3. ดำรง เขียวศิลาและคณะ⁶ (2519) ศึกษาถึงปัญหาเรื่องยาเสพติดของผู้ต้องขังจากคำสัมภาษณ์ของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและทัณฑสถานหญิงประมาณ 4,500 ราย ทำการสำรวจโดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์สารเสพติดในปัสสาวะของผู้ใช้ยาเสพติดและสอบถามข้อมูลทางสังคมโดยการสัมภาษณ์ ผลจากการวิจัยพบว่าประมาณร้อยละ 45 ของผู้ต้องขัง

⁵ จิตร ลิทธิอมรและคณะ, การศึกษาปัญหายาเสพติดในผู้มารับการบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลรัฐราษฎร์, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).

⁶ ดำรง เขียวศิลาและคณะ, ปัญหายาเสพติดในผู้ต้องขังในกรุงเทพมหานคร ปี 2519, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานโครงการวิจัยทางการแพทย์ ส.ป.อ., 2519).

ใช้ยา เล็ดติดตลอดเวลา สาเหตุการใช้ยามาจากความต้องการทางจิตใจ และเริ่มใช้ยาเล็ดติดตั้งแต่อายุต่ำกว่า 20 ปี ผู้ต้องขังส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้าง แห่่งหรือสถานที่ใช้ยา เล็ดติดมีกระจายอยู่ทั่วทุกแห่ง เมื่อร่วมกับภาวะที่บีบรัดทางสังคม ทำให้ผู้ที่เลิกเล็ดยา เล็ดติดแล้วต้องหันกลับไป เล็ดยา เล็ดติดอีก

4. เกา สารสิน⁷ (2525) ศึกษาถึงปัญหาและวิธีการควบคุมยา เล็ดติดของประเทศไทยเพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรการและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยา เล็ดติด โดยทำการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและอาศัยประสบการณ์ที่ได้จากการทำงานเกี่ยวกับยา เล็ดติดของผู้วิจัย ผลจากการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญที่ทำให้มีผู้ติดยา เล็ดติดเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ การแพร่ระบาดของยา เล็ดติดประมาณร้อยละ 60-70 อยู่ในกลุ่มวัยรุ่นและการขาดแคลนทรัพยากรเป็นอุปสรรคและปัญหาที่ทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ

5. สุพัฒน์ วีระเวชเจริญชัย⁸ (2522) ศึกษาถึงลักษณะของมึติดยา เล็ดติดซ้ำ และข้อมูลที่มีผลต่อการติดยา เล็ดติดซ้ำ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้ติดยา เล็ดติดที่มาขอรับการรักษาที่แผนกจิตเวช โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าและโรงพยาบาลรัฐราษฎร์จำนวน 50 คนและ 196 คนตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่าผู้ติดยา เล็ดติดส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-29 ปี เป็นโสดและมีการศึกษาดต่ำกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนต้น อาชีพส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้แรงงาน มีรายได้ประจำค่อนข้างสูง สาเหตุการติดยา ในครั้งสุดท้ายที่มารักษาคือถูกชักจูงโดยเพื่อนและ

⁷ เกา สารสิน, พล.ต.ต. "ปัญหาการควบคุมยา เล็ดติดในประเทศไทย เฉพาะกรณีถึงมาตรการและยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงของชาติ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522).

⁸ สุพัฒน์ วีระเวชเจริญชัย, การศึกษาสภาวะการติดยา เล็ดติดซ้ำของผู้ป่วย ซึ่งมาขอรับการรักษาที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าและโรงพยาบาลรัฐราษฎร์, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522).

และมีเรื่องไม่สบายใจ นอกจากนี้จากข้อมูลยังพบว่า ผู้ป่วยที่กลับไปเล่นยาเสพติดซ้ำ ส่วนใหญ่ เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางสังคม และจากการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัยพบว่าระยะเวลาการอดยาของผู้ติดยาเสพติดขึ้นอยู่กับอายุ กล่าวคือกลุ่มที่อดยาได้ระยะสั้น มีอายุน้อยกว่ากลุ่มที่อดยาเสพติดได้นานกว่า

6. ลู่วิทย์ รุ่งวิสัย⁹ (2523) ศึกษาถึงลักษณะของชุมชนที่ทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตลอดจนปัจจัยที่ผลักดันให้มีการเล่นยาเสพติด เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้ต้องขังคดีเสพติดให้โทษในเรือนจำกลางเชียงใหม่ ใช้ขนาดตัวอย่าง 233 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51 ของผู้ต้องขังทั้งหมด ผลจากการวิจัยพบว่า การติดยาเสพติดได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม ความอยากรู้อยากเห็นและคบเพื่อนไม่ดี นอกจากนี้มีความยากจนมีส่วนผลักดันให้คนบางกลุ่มทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สำหรับลักษณะทั่วไปของผู้ต้องขังพบว่ามีการศึกษาค่อนข้างต่ำ ส่วนใหญ่มีอาชีพกรรมกร ในด้านแหล่งติดต่อซื้อขายยาเสพติดจากการวิจัยพบว่าส่วนมากจะเป็นบริเวณแหล่งเสื่อมโทรม

7. อรัญ ลูวรรณบุผา¹⁰ (2523) ศึกษาถึงมาตรการเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของฝิ่นในชนกลุ่มน้อยทางภาคเหนือของประเทศไทย โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและใช้การศึกษาจากสำเนาโดยการสังเกตและสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า มาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ใช้อยู่ในประเทศไทย ทั้ง 4 มาตรการหลักคือ การป้องกัน การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ การปราบปรามและการควบคุมพืชเสพติด ที่กำหนดเพื่อจะลดอุปสงค์และอุปทานของยาเสพติดนั้น การใช้มาตรการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมนำการปราบปราม จะเป็น

⁹ ลู่วิทย์ รุ่งวิสัย, "ลักษณะของผู้ต้องขังเกี่ยวกับยาเสพติดในเรือนจำกลางเชียงใหม่," ใน สรุปร้อยผลงานวิจัยยาเสพติด, (กรุงเทพมหานคร : กองวิชาการและวางแผนสำนักงาน ป.ป.ส., 2526)

¹⁰ อรัญ ลูวรรณบุผา, มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของฝิ่น ในชนกลุ่มน้อยทางภาคเหนือของประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, 2523)

ที่ออกจากโรงเรียนแล้ว สำหรับสภาพแวดล้อมที่ผลักดันเยาวชนไปสู่ยาเสพติด เนื่องจากจากความกดดันทางครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม การขาดที่ปรึกษาและขาดความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา นอกจากนี้การว่างงานหรือไม่มีอะไรทำเปิดโอกาสให้เกิดการมั่วสุมมากขึ้น

10. พูลศักดิ์ สัมภาวะผลและคณะ¹³ (2524) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของประวัติผู้ต้องโทษกับยาเสพติดและสาเหตุของการติดยาเสพติด โดยทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากผู้ต้องคดียาเสพติดให้โทษจากเรือนจำ สถานพินิจเด็กและเยาวชนและสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดเชียงใหม่ โดยสุ่มตัวอย่างมาทำการศึกษารวม 435 ราย ในจำนวนนี้ตรวจพบสารเสพติดร้อยละ 22 ผลการวิจัยพบว่าผู้ติดยาเกือบทั้งหมดเกิดในภาคเหนือและอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จบการศึกษาระดับชั้นประถม เริ่มใช้ยาเสพติดครั้งแรกในช่วงอายุ 15-19 ปี รองลงมาคือช่วงอายุ 20-24 ปี สาเหตุการใ้ยาเสพติดในครั้งแรกเนื่องมาจากเพื่อนหรืออยากทดลอง เป็นที่น่าสังเกตว่าอาชีพหลักของผู้ต้องโทษเป็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้ความชำนาญ

11. วุฒิ เหล่าสุนทรและคณะ¹⁴ ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการติดยาเสพติดกับการก่ออาชญากรรม และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการติดยาเสพติด ทำการเก็บข้อมูล โดยใช้วิธีการสังเกตโดยตรงและสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง นอกจากนี้ยังใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ทำการตรวจปัสสาวะของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ต้องหาคดีอาญาที่ถูกจับกุมในเขตนครบาล ผลการวิจัยพบว่าผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติด ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ไม่มีงานทำ ประกอบอาชีพไม่สุจริต หรือกล่าวได้ว่ามีรายได้น้อยและไม่แน่นอน

¹³ พูลศักดิ์ สัมภาวะผลและคณะ, "การตรวจหาสารเสพติดและอนุพันธ์ในผู้ต้องโทษจังหวัดเชียงใหม่," ใน สรุปย่อผลงานวิจัยยาเสพติด, (กรุงเทพมหานคร : กองวิชาการและวางแผน สำนกงาน ป.ป.ส. , 2526).

¹⁴ วุฒิ เหล่าสุนทรและคณะ, "ความสัมพันธ์ของผู้ติดยาเสพติดกับการก่ออาชญากรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญผล , 2523).

นอกจากนี้ยังพบว่า การติดยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับการก่ออาชญากรรมสูง และเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมมากกว่าสาเหตุอื่นใดทั้งหมด กล่าวคือผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดได้สำราญกว่าติดยาเสพติดมาก่อนที่จะก่อคดีอาญาในครั้งแรกมีอัตราสูงถึงร้อยละ 97

12. มาลินี ศิริวงศ์ไพรัช¹⁵ (2524) ศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของผู้ติดยาเสพติด องค์ประกอบและภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการการติดยาเสพติด เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ติดยาและกลุ่มไม่ติดยาเสพติด จากโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กลุ่มละ 160 คน และศึกษาเฉพาะผู้ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลจากการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ติดยาเสพติดเป็นกลุ่มที่มีอายุน้อย เป็นโสด และส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง สาเหตุการใช้จ่ายยาเสพติดเกิดจากความอยากรทดลอง อยากรู้ อยากรู้อเห็นและถูกชักจูงโดยเพื่อน จากการศึกษายังพบว่าอัตราความหนาแน่นของชุมชนและรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของประชากร ในด้านนิเวศน์วิทยา สังคมและเศรษฐกิจ พบว่าผู้ที่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งสังสรรค์ใกล้เคียงกับแหล่งสังสรรค์จะมีโอกาสในการติดยาเสพติดได้มาก นอกจากนี้การมีเพื่อนติดยาหรืออยู่ในครอบครัวที่ไม่ราบรื่น ทำให้มีโอกาสดิดยามากขึ้น

13. ไชยยศ เหมะรัชตะ¹⁶ (2525) ได้ศึกษาถึงสาเหตุของปัญหา ยาเสพติดและผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของชาวกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมายและประชาชนรวม 372 คน ผลจากการวิจัยพบว่า สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้บิดามารดาไม่ค่อยจะมีเวลาว่างให้แก่ครอบครัว เด็กขาดความอบอุ่น ประกอบกับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่มีความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน ตลอดจนการถูกชักจูงโดยเพื่อน ถูกหลอกลวงและความอยากรู

---

¹⁵

มาลินี ศิริวงศ์ไพรัช, ลักษณะบางประการทางนิเวศน์วิทยา สังคมและเศรษฐกิจที่สัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของประชากร ในกรุงเทพมหานคร; (กรุงเทพมหานคร ; บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524).

¹⁶

ไชยยศ เหมะรัชตะ, ปัญหา ยาเสพติดที่มีผลต่อความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของชาวกรุงเทพมหานคร, (กรุงเทพมหานคร ; คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2525).

อยากลอง ทำให้เด็กติดยาเสพติดในที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่า ยาเสพติดมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรมอย่างต่อเนื่อง

14. ลู่เทพ เข้าวลิต¹⁷ (2525) ศึกษาถึงลักษณะสังคมบางประการของผู้ติงโทษคดียาเสพติดและพฤติกรรมเบี่ยงเบน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์และสังเกตการณ์จากผู้ติงโทษคดียาเสพติดที่เนื่องจากข้อหา เล่ห์ยาเสพติดทุกคนที่ถูกคุมขังอยู่ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษและเรือนจำกลางจังหวัดขอนแก่น จำนวน 268 รายในปี 2525 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เล่ห์ยาที่มีอายุอยู่ในช่วง 20-34 ปี เป็นส่วนใหญ่ จบการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีภูมิสำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออาศัยอยู่ในท้องที่ชนบท สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 1,500 บาท สาเหตุการใ้ยาเสพติดส่วนมากถูกชักจูงโดยเพื่อนประกอบกับความอยากลอง นอกจากนี้ในการวิจัยครั้งนี้ยังได้ยืนยันสมมติฐานที่ว่า "ผู้ติงโทษคดีมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติที่เกี่ยวข้องเนื่องมากกว่าผู้ติงโทษคดีที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง" ซึ่งพฤติกรรมเบี่ยงเบนในที่นี้หมายถึง การประกอบอาชญากรรม การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนรวมทั้งการใ้ยาเสพติดด้วย

15. อรเพ็ญ นาควิริยะและสมศรี บัณฑันธ์¹⁸ (2525) ศึกษาถึงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการติงโทษคดี และมูลเหตุของการรักษาไม่ตลอดและขบวนการกลับไปเล่ห์ยา โดยการสัมภาษณ์เฉพาะกรณี และจากการศึกษาผู้วัยที่มารับบริการทั้งหมดของสถานบำบัด 3 แห่ง คือศูนย์รักษายาเสพติดภาคเหนือ คลินิกจิตเวชและคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹⁷ ลู่เทพ เข้าวลิต, "ยาเสพติดกับพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากปกติ : การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม ที่มีความสัมพันธ์กับการติงโทษคดียาเสพติดและพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่เกี่ยวข้อง," ใน สรุปย่อผลงานวิจัยยาเสพติด, (กรุงเทพมหานคร : กองวิชาการและวางแผน สำนักงาน ป.ป.ส. , 2526)

¹⁸ อรเพ็ญ นาควิริยะและ สมศรี บัณฑันธ์, ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่เป็นอุปสรรคต่อการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติงโทษคดียาเสพติดในจังหวัดเชียงใหม่, (ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ จังหวัดเชียงใหม่, 2525)

จำนวน 368 ราย ระหว่างเดือนเมษายน 2522-มีนาคม 2524 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-25 ปี จบการศึกษาระดับประถม ปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีอาชีพรับจ้างรายวัน สาเหตุที่มาของรับการรักษาเนื่องมาจากหาซื้อยายากและไม่มีเงินซื้อยา ซึ่งลักษณะประการสำคัญที่พบคือผู้ติดยาเสพติด ส่วนมากจะมารับการรักษาเมื่อไม่มียาเสพติดจะเสพ ยังไม่มีความตั้งใจที่จะเลิกเสพยาเสพติดอย่างแท้จริง

16. ล้อมนิก รอดประเสริฐและคณะ¹⁹ (2525) ศึกษาถึงลักษณะและสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของผู้ติดยาเสพติดที่มาขอรับการรักษาหลังจากถูกขังในคุกต่อต้านยาเสพติดให้โทษ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ของผู้มาขอรับการรักษาสงเคราะห์เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 21-25 ปี มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในสายสามัญ และมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สายอาชีพ ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพ รองลงมา เป็นนักเรียน นักศึกษา เริ่มใช้ยาเสพติดตั้งแต่อายุ 14-20 ปี สาเหตุที่ติดยาเสพติดเนื่องมาจากความอยากทดลอง รองลงมาเนื่องจากสภาพแวดล้อม เช่น เพื่อนชวน มีปัญหาทางครอบครัว แหล่งที่มาของยาเสพติดส่วนใหญ่ได้จากเพื่อนที่อยู่ในละแวกบ้านเดียวกันและบริเวณชั้นโรงเรียน เรือนจำและสถานพยาบาลตามลำดับ

17. อติศักดิ์ พงษ์พลผลศักดิ์²⁰ (2527) ได้ศึกษาถึงตัวบ่งชี้ภาวะยาเสพติดโดยใช้จำนวนผู้เข้ารับการรักษายาเสพติดเป็นตัววัดภาวะยาเสพติด ทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลสถิติที่รวบรวมไว้จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุ จำแนกการวิเคราะห์ตามรายภาคและชนิดของยาเสพติด ผลจาก

¹⁹ ล้อมนิก รอดประเสริฐ, รายงานการวิจัยติดตามผลผู้ติดยาเสพติดปี 2520 - 2524, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525)

²⁰ อติศักดิ์ พงษ์พลผลศักดิ์, บัณฑิตในเรื่องคนที่เป็นขบ่งชี้ภาวะยาเสพติด, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตธนบุรี, 2527) หน้า 117-142.

การวิจัยพบว่า จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม เจ้าหน้าที่ของกลางที่จับกุมได้ และเจ้าหน้าที่ของกลางของยาแอมเฟตามีน รายได้ของผู้เสพยาเฮโรอีนและรายจ่ายของผู้เสพยาเฮโรอีน เป็นตัวแปรที่มีผลต่อภาวะยาเสพติดหรือจำนวนผู้ติดยาเสพติดที่สมัครเข้ารับการบำบัดรักษาทั่วประเทศ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตามรายภาคได้ผลการวิจัยดังนี้

ภาคเหนือ พบว่า ตัวกำหนดภาวะผู้เข้ารับการบำบัดรักษาในภาคนี้คือรายได้ของผู้เข้ารับการรักษาที่เสพยาเฮโรอีน จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและราคายาเสพติดของเฮโรอีนตามลำดับ

ภาคกลาง พบว่า ตัวกำหนดภาวะของผู้เข้ารับการรักษาในภาคนี้คือ เจ้าหน้าที่ของกลางชนิดแอมเฟตามีนที่จับได้ รายจ่ายที่ใช้ซื้อยาเสพติดชนิดกัญชาและจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมตามลำดับ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าตัวกำหนดภาวะของผู้เข้ารับการบำบัดรักษาก็คือ รายได้ของผู้เข้ารับการรักษาที่เสพยาเฮโรอีน จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมราคาฝิ่นดิบและราคาเฮโรอีนในภาคเหนือและเจ้าหน้าที่ของกลางของกัญชาตามลำดับ

และสำหรับในภาคใต้ พบว่าจำนวนประชากรและราคาฝิ่นดิบในภาคเหนือเป็นตัวแปรที่กำหนดภาวะของผู้เข้ารับการบำบัดรักษาตามลำดับ

18. ศรัสมบัติ บุญเมือง²¹ (2527) ศึกษาถึงแหล่งรับข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดและลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการติดยาของเด็กวัยรุ่น โดยเก็บข้อมูลตัวอย่างจากเด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดจากโรงพยาบาลรัฐราษฎร์ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า และโรงพยาบาลทหารเรือกรุงเทพ จำนวน 116 ราย 42 รายและ 42 ราย ตามลำดับ ผลจากการวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่เสพยาเฮโรอีน ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเพื่อนและโรงเรียนมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีแหล่งข้อมูลอื่น ๆ อีก อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ เอกสารสิ่งตีพิมพ์และจากนิตยสารการยาเสพติด แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการรับข้อมูลเกี่ยวกับเฮโรอีน

²¹

ศรัสมบัติ บุญเรือง, การรับข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีผลต่อการติดยาเสพติดของวัยรุ่น " ในสรุปย่อผลงานวิจัยยาเสพติด, (กรุงเทพมหานคร : กองวิชาการและวางแผน, 2526)

จากเพื่อนจะมีผลต่อการเล่นเฮโรอีนของวัยรุ่นมากที่สุด เนื่องจากวัยรุ่นทราบจากเพื่อนว่า เฮโรอีนเป็นสิ่งไม่มีโทษ ส่วนแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ทราบว่าเฮโรอีนเป็นสิ่งมีโทษ นอกจากนี้ ประสบการณ์ในการถูกตำรวจจับและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเฮโรอีน ว่าการเล่นเฮโรอีน บั่นทอนความเจริญก้าวหน้ามีผลต่อการเล่นเฮโรอีนของเด็กวัยรุ่นเช่นกัน และท้ายที่สุดผู้วิจัยได้ เล่นวิธีการป้องกันยาเสพติดว่าควรจะทำโดยการพัฒนาให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด แก่เด็กตั้งแต่ระดับการศึกษาต้น ๆ และครอบคลุมถึงการศึกษาจนออกโรงเรียน ด้วย โดยเฉพาะครอบครัวซึ่งเป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดเด็กวัยรุ่นมากที่สุด นอกจากนี้ควรมีการรณรงค์ ต่อต้านยาเสพติดและใช้มาตรการทางกฎหมายปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มงวด เพื่อสกัดกั้นให้ ยาเสพติดได้แพร่มาถึงผู้ใช้ยาเสพติดได้

จากแนวความคิดพื้นฐานและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นทั้งหมด พอลจะ สรุปลงตัวแปรหรือตัวบ่งชี้ ที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องและจะนำมาทดสอบเพื่อหารูปแบบทางคณิตศาสตร์ ที่เหมาะสมกับการจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ที่มีปัญหา ยาเสพติดได้ดังต่อไปนี้

1. จำนวนคดียาเสพติด
2. จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่มีครใจเข้ารับการรักษา
3. หน้าที่ของกลางหรือปริมาณยาเสพติดที่จับกุมได้
4. จำนวนโรงงาน
5. ความหนาแน่นของประชากร
6. อัตราการเพิ่มของประชากร
7. จำนวนวัด
8. จำนวนนักเรียนต่อครูหนึ่งคน
9. จำนวนสถานเริงรมย์
10. จำนวนธนาคาร
11. จำนวนรถบรรทุก

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ได้เก็บรวบรวมและหรือนำเผยแพร่แล้ว แหล่งที่มาของข้อมูล ปรากฏรายละเอียดตามตารางข้างล่างนี้

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
 ๒๓ ตาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.1 แสดงข้อมูลหรือตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและแหล่งที่มา

ข้อมูล	แหล่งที่มา
1. จำนวนสถานเริงรมย์	- กองนโยบายและแผน กรมสรรพากร
2. จำนวนโรงงาน	- งานสถิติเดินสะพัด กองรายงานสถิติ
3. จำนวนธนาคาร	- สำนักงานสถิติแห่งชาติ
4. จำนวนวัด	
5. ความหนาแน่นของประชากร	
6. อัตราการเพิ่มของประชากร	
7. จำนวนนักเรียน	
8. จำนวนครู	
9. จำนวนคดียา เล่พิติด	- ฝ่ายการข่าว กองปราบปรามยาเสพติด
10. น้าหนักของกลางหรือปริมาณยา เล่พิติดที่จับกุมได้	- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบ ปรามยาเสพติด
11. จำนวนผู้ติดยา เล่พิติดที่สมัคร ใจเข้ารับการรักษา	- ฝ่ายทะเบียนกลาง กองบำบัดรักษา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบ- ปรามยาเสพติด
12. จำนวนรถบรรทุก	- งานสถิติการขนส่ง กองวิชาการและวางแผน กรมการขนส่งทางบก

ศูนย์วิทยุตำรวจ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย